waren, heeft de
wel onder haar
estelijke kantoren
er dat hiermede
d deze goederen
werd. De Over-
k Mr. W. H. de
t opmerkt, als
n van zijn pupil
ze goederen ver-
het grootste deel
is, werden daar-
es ten laste van

van de *klooster*-
che bestemming
, heeft de Over-
n vrijer beschik-
Maar ook bij de
ze goederen door
eft de Overheid
genomen, dat zij
doen, wat haar
pieuze bestem-
estemde ze daar-
redikants-tracte-
lijke scholen en
nen. Het pieus
bleef dus ge-

der predikants-
laad of aalmoes,
ken geschonken,
op, dat de Over-
en onder haar
daarop, dat de
deren hiervoor
st voor de hand
inkomsten van
- en de klooster-
waren en de
van belastingen
mag daarbij
e Overheid uit
ds schulden te
deren verkocht
de verplichting
itstractementen
n« was, zooals
anders dan een
wat de Over-
Land genaast
Hugo de Groot,
rriend was van
emt hierin met

n der Gerefor-
deze kerkelijke
der predikants-
niet getwijfeld
deze goederen,
redikantstracte-
der Overheid
n zelf daaruit
de Kerk, ook
d, geen nieuwe
ge voortzetting
Kerk in ons

toestand, toen
1795 hier de
itgeroepen, de
n de overhand
daden van de
u het bewind
band met de
erbreken; de
haffen en aan
ormeerde Ker-
e maken, zoo-
ten volkomen
chonken werd.
voor de Ge-
dan wel na-
we hier niet
heid zelf pro-
meerde religie,
Gereformeerde
rk of heer-
maar toen de
tandpunt los-
nvloed kwam
was het zeker
Staat en Kerk
dan ook wel-
en herstel van
tie begeeren.
k zich thans
goed dan de
t, die, — de
de Republiek
leerd, — tel-
rk uitliep.
van, dat wij
uren, dat de
an 1795, de
nger als de
, maar alle
wet. Al was
eid dit deed,
feit zelf be-
denken we er
rk een herstel
rij vóór 1795
daarom zoo
peldoorn min
sof degenen,
en der Kerk
oederen op-
willen keeren
Overheid de
blieke Kerk
heiding tus-
in, dien men
nvaarden we
ijden is, dat
e ontbinding
aat en Kerk
d, vrij over
hikken, zoo-
palen, waar-
den bestemd

het huwelijk
gde, dat de
heerder van
laar beheers-
ontleende zij
itgesproken,

dat zij als *voogd* en *voedsterheer* der Kerk optrad. Maar zoodra de Overheid zich niet langer geroepen achtte voogd en voedsterheer der Kerk te zijn, had zij over deze goederen der Kerk ook niet meer te beschikken, en nog veel minder had zij het recht deze goederen tot nationaal eigendom te verklaren. Volkomen terecht heeft Mr. Gratama in zijn recensie van de dissertatie van Mr. Jhr. B. M. de Jonge van Ellemeet opgemerkt, dat de hoofdvraag is, of de Overheid tijdens de Republiek als *eigenaresse* dan wel als *beheerster* over deze goederen beschikt heeft. [3]) Was de Overheid eigenaresse, dan kon zij, ook naar haar band met de Kerk ophield, met deze goederen doen wat zij wilde. Maar als de Overheid alleen het beheer over deze goederen voerde als voogd der Kerk, dan volgt daaruit van zelf, dat zoodra deze voogdijschap ophield en daarmede de Overheid ook ophield het opperbestuur over de kerkelijke en geestelijke goederen te voeren, het recht der Overheid om over deze goederen te beschikken, verviel.

Het is daarom, dat we aan Mr. Van Apeldoorn niet kunnen toegeven, dat »de Overheid, nu zij eenmaal het standpunt innam, (nl. dat zij de Gereformeerde Kerk niet langer als de ware Kerk erkende) daarult ten opzichte van de kerkelijke goederen de consequenties getrokken heeft welke alleszins logisch mogen heeten, en dat zij in beginsel niet anders heeft gedaan dan de Gereformeerde Overheid deed na het verbod der Katholieke religie« [4]).

De eenige logische consequentie van het neutrale standpunt, door de Overheid na 1795 ten opzichte van de Kerken ingenomen, zou geweest zijn, dat de Overheid aan elke bemoeiing met het beheer dezer goederen zich onthouden had. Zoolang de Overheid meende te kunnen uitmaken, welke de *ware* Kerk was, stond het aan haar, als voedsterheer der Kerk, te zorgen, dat de goederen voor den eeredienst gewijd, ook ten bate van deze Kerk waren. Maar van het oogenblik af, dat zij verklaarde, dit niet te kunnen doen en daarom alle Kerken als gelijk te beschouwen, om zij over deze goederen ook geen beschikkingen meer nemen. Ze was nu geen voogd en voedsterheer der Kerk meer. Een souverein recht om over deze goederen der Kerk te beschikken naar haar welgevallen, bezit de Overheid niet. Ze had, wanneer zij de Gereformeerde Kerk niet wilde handhaven in het bezit of genot dezer goederen, óf aan den *rechter* de beslissing moeten overlaten, aan wie deze goederen toekwamen óf ze had een minnelijke schikking kunnen bevorderen tusschen de Kerken, die op deze goederen een aanspraak maakten.

En nog veel minder juist is het, dat de Overheid in 1798 niet anders heeft gedaan dan de Gereformeerde Overheid deed na de Reformatie. Revolutie en Reformatie hebben niets met elkander gemeen. Er is dus ook geen grooter tegenstelling denkbaar, dan wanneer men ziet, hoe de Gereformeerde Overheid in de 16e eeuw ten opzichte van deze goederen gehandeld heeft met wat de revolutionaire Overheid in 1798 heeft gedaan. Het duidelijkst zal dit blijken, wanneer we in een volgend artikel nagaan, hoe de Nationale Vergadering in 1798 over deze goederen gedacht en wat ze tenslotte over deze goederen besloten heeft.

Wees op uw hoede!

De operette-staatsgreep van de Jonkerpartij te Berlijn, die, gesteund door een deel der troepen, zich van het staatsgezag wilde meester maken, heeft, zooals wel te verwachten was, bij weeromstuit aanleiding gegeven tot een nieuwe uitbarsting van een revolutionairen geest der arbeiders, die liefst met geweld de dictatuur van het proletariaat in Duitschland wilden vestigen, gelijk hun dit in Rusland reeds gelukt is.

Dat niet alleen voor Duitschland, maar ook voor ons vaderland en voor geheel Europa ernstig gevaar zou ontstaan zijn, wanneer deze booze toeleg gelukt ware, behoeft wel niet gezegd te worden. Het »rode leger« naderde reeds onze grenzen, en wie zal zeggen, of, wanneer metterdaad een inval in Holland beproefd was, de socialisten en communisten in ons eigen land niet het »psychologisch moment« zouden gekomen achten, om de sociale revolutie ook hier te proclameeren. Een burgeroorlog zou dan onvermijdelijk zijn geweest, en wat zulk een burgeroorlog beteekent, heeft wat thans zich afspeelt in Westfalen en het Roergebied wel geleerd. De boeven en fielten worden uit de gevangenissen losgelaten, de banken worden beroofd, de boeren worden geplunderd, het ruwste gespuis heerscht en alle veiligheid en orde gaat in de anarchie ten onder.

Men heeft in den laatsten tijd telkens kunnen lezen, dat de berichten over den toestand in Rusland schromelijk overdreven waren; dat de heerschappij van het communisme toch werkelijk niet zoo erg was; dat opzettelijk allerlei gruwelverhalen de wereld waren ingezonden om de roode republiek verdacht te maken bij de welgesinkenden.

Nu is het zeker moeilijk, bij een zoo ver van ons afliggend land als Rusland, dat bovendien thans zoo moeilijk te bereizen is, tot een juist oordeel over de toestanden te komen. Maar zoo is het niet met het vlak bij onze grenzen gelegen deelte van Duitschland, waar het socialisme en communisme een tijdlang zegevierden. Daar had men volkomen betroouwbare berichtgevers. En wat deze correspondenten in onze groote bladen mededeelden, heeft wel getoond, wat ons te wachten zou staan, wanneer de heeren Troelstra en Wijnkoop, om Troelstra's uitdrukking te gebruiken, het oogenblik zouden gekomen achten, »om het gezag in handen te nemen.« Welke rampen de regeering van het proletariaat meebrengt, heeft ieder nu duidelijk genoeg kunnen zien.

Nu schijnt door de krachtige houding, die de regeering te Berlijn aanneemt, het »roode gevaar« wel weer bezworen te zullen worden. De onweerswolk, die zoo dicht onze grenzen naderde, zal ditmaal wel weer aftrekken.

Toch late men zich door de schijnbare rust, die dan zal intreden, niet in slaap wiegen. De heimelijke propaganda van Rusland uit wordt voortgezet. De bodem, die dit zaad ontvangen moet en welig zal doen opgroeien, is door het socialisme voorbereid. En de financieele en oeconomische crisis, die alle volkeren van Europa doormaken als gevolg van den oorlog »tot het bittere einde toe" doorgezet, maakt den toestand nog gevaarlijker. Al mogen we in ons land nog betrekkelijk rustig leven, wie den blik op den toestand in Europa slaat, voelt telkens de bange vraag opkomen, of we niet aan den vooravond staan van een algemeene catastrophe, die heel Europa naar den ondergang meesleepen zal.

Zooals bij het schaakspel degenen, die toeschouwers zijn, vaak veel beter dan de spelers zelf, den stand der stukken op het schaakbord en den afloop van het spel doorzien, zoo is het ook op politiek gebied. En zoowel in Amerika als in Japan ziet men den toestand van Europa zeer donker in en heeft schier alle vertrouwen in de toekomst van ons werelddeel verloren.

Daarom waarschuwen we, dat men ook in ons land op zijn hoede heeft te zijn. De atmosferische depressie wijst op naderenden storm. En een goed zeeman wacht niet tot de storm de golven opzwiept, om zijn tuig in orde te brengen, maar maakt het schip gereed, wanneer de barometer op storm wijst.

Moge ons zeevarend volk die les van vroede wijsheid ter harte nemen.

Ons volk wil in zijn breede rangen van een sociale revolutie gelukkig nog niets weten. Het wil orde en gezag handhaven. Het is nog niet door het kankergif van het socialisme doortrokken.

Het gevaar is alleen, dat een groep politieke raddraaiers, belust op de politieke macht, op een gunstig oogenblik een Staatsgreep zal beproeven, gesteund door de socialistische en communistische arbeiders onzer groote steden. Laat de Regeering zich dan overrompelen en mist de welgezinde burgerij en boerenbevolking den moed en energie om zich met kracht tegen zulk een Staatsgreep te verzetten, dan zou hetzelfde lot ons kunnen wachten, dat Rusland, dat Hongarije, dat Oostenrijk en dat Beieren trof.

Men wane niet, dat in ons land zulk een staatsgreep door de revolutie-mannen niet zal beproefd worden, omdat ons volk daarvoor te ordelievend is. Juist valsche gerustheid zou hier noodlottig wezen. Het eenig afdoende middel van tegenweer is, dat de raddraaiers weten, dat hun heilloos plan op zeer ernstig verzet stuiten zou bij heel ons volk.

We weten, dat de Regeering waakt.

Maar de Regeering is machteloos, wanneer zij niet op de trouw van het leger en op den steun van heel het volk rekenen kan.

Men sluite zich daarom bijtijds aaneen, versterke onze burgerwachten en zij bereid, wanneer het moet, desnoods met de wapenen het revolutie-geweld te weerstaan.

Dr. H. H. K.

[3]) Mr. Van Apeldoorn. *De financieele verhouding tusschen Kerk en Staat.* blz. 51.

[4]) t. a. p. blz. 18.

[5]) In het Nederlandsch Archievenblad No. 1 van 1907/08. Zie Mr. J. F. Van Beeck Calkoen, *Onderzoek naar den rechtstoestand der Geestelijke en Kerkgoederen in Holland na de Reformatie.* blz. 1 noot 1.

[6]) t. a. p. blz. 18.

Uit de Pers.

In de *Wachter* kwam een uitmuntende castigatie voor tegen onze Vrouwenkleeding, gelijk die meer en meer verloopt. Te droever, omdat dit kwaad vooral uit Engeland komt, waar vroeger die schandelijke kleeding zoo scherp gekastijd werd.

We lezen in de *Wachter*.

In zijn 1sten brief aan Timotheus — Hst. 2 vers 9 — schrijft Paulus met het oog op de vrouwen: „Desgelijks ook dat de vrouwen in een eerbaar gewaad met schaamte en matigheid zichzelven versieren."

Dat zulk een herinnering noodig is in een pastoraal schrijven aan een Dienaar des Evangelies, is wel een bewijs, dat reeds in den apostolischen tijd de matigheid en de eerbaarheid met het oog op de kleeding te wenschen overliet, en dat er gevaar bestond, dat deze misstand ook onder de belijders des Heeren ingang zou vinden. Is al wat geschreven staat, tot onze leering geschreven, vooral wat Paulus schrijft over het eerbaar gewaad, is van actueel belang, inzonderheid voor onzen tijd. Meer dan ooit is er oorzaak tot klacht over 't verschijnen in niet eerbaar gewaad, over onwelvoegelijke kleeding. Die klacht was in Paulus' dagen zelfs niet nieuw.

Immers bij de profeten reeds klaagt de Heere over desen misstand bij het volk des Verbonds, wel als bewijs van diep geestelijk verval onder Israël.

Naarmate bij Israël het godsdienstig, het geestelijk peil daalde, zien we een toenemen van weelde en zinnelijkheid, een opgaan in de dingen, die het vleesch en deszelfs begeerlijkheden streelen, en die er op aangelegd zijn om bij anderen de zinnen te prikkelen, het schaamtegevoel te verdooven. Treurig diep treurig is het beeld, dat Jesaja voor oogen stelt van het Verbondsvolk, toen de oordeelen Gods vaardig werden over hen. Jesaja, de boetgezant des Heeren, die de oordeelen Gods het weerstrevig volk aankondigt, getuigt in den Naam Zijns Zenders van Israël — H. 2 vers 16 — „Voorts zegt de Heere: Daarom dat de dochteren van Zion zich verheffen en gaan met uitgestrekten halze, en lonken met de oogen, al gaande en trippelende daarhenen treden, en alsof hare voeten gebonden waren; enz.«

Als Jesaja in onzen tijd leefde, zou hij, aan hetgeen hij reeds voor meer dan 25 eeuwen geleden geschreven heeft, schier geen enkel woord behoeven te veranderen, als hij den hedendaagschen toestand weergaf.

Ook thans kan men ze zien gaan met uitgestrekten hals, met aan hals en borst diep uitgesneden kleedij, met korte rokken, die zan een ballet-danseres doet denken; en dan dat trippelen op schoeisel, dat wel een loopen op stelten gelijkt, zoodat het schijnt, als of de voeten gebonden zijn. Vooral de kleeding van vele vrouwen geeft in onze dagen reden tot ergernis aan hen, die voor Gods Woord beven en dat Woord erkennen als 't richtsnoer van geloof en leven, en dat men het met de eerbaarheid en het schaamtegevoel zoo nauw niet neemt als Gods Woord aangeeft. Dat men liever voor den afgod, die *mode* heet, buigt en de grenzen der welvoegelijkheid en eerbaarheid doet verflauwen, dan door God, den Rechter van hemel en aarde, zich te laten zeggen, Diens ongenoegen en toorn uitoeerende. Draagt de mensch kleeding om der zonde wil, om zijn verlaten van God, zoodat ze teekenen zijn zijner schande, om zijn naaktheid te bedekken, aan zijn schaamtegevoel uiting te geven, men zou mogen verwachten, dat juist op dit punt groote soberheid werd in acht genomen.

't Is juist andersom. De kleederen, die een voortdurende aanklacht zijn tegen den mensch, tegen zijn verlaten van God, worden juist gebruikt om zijn hoogmoed te streelen, de zinnelijkheid te prikkelen en zijn diep verderf van wege de zonde in het helderste licht te stellen.

Dat men de genoemde dingen aantreft bij hen, die met God en Zijn Woord niet rekenen, bij wie de grenzen tusschen zedelijk en onzedelijk, eerbaar en oneerbaar reeds lang uitgewischt zijn, moge te betreuren zijn, het is echter te begrijpen. Maar dat er ook zijn, die Gods Woord erkennen als het richtsnoer ook voor het dagelijksch leven en de openbaring daarvan naar buiten, en in dit opzicht niet vrij uitgaan, mag als een treurig teeken des tijds worden aangemerkt.

En toch, de gemeente des Heeren gaat in deze niet vrij uit. In haar midden worden, met betrekking tot het eerbaar gewaad, dingen gezien, die den toets van Gods Woord niet kunnen doorstaan. Hoe zou het anders te verklaren zijn, dat reeds van ambtelijke zijde waarschuwingen worden vernomen tegen het niet in eerbaar gewaad verschijnenen aan de plaats des gebeds, ja, zelfs aan den disch des Verbonds! Ja, het zijn nog uitronderingen, doch reeds dat het feit niet kan worden ontkend, is een oorzake van droefheid en eischt waakzaamheid en getrouwheid van hen, aan wie het opzicht over de gemeente des Heeren is toevertrouwd.

Wij vernemen tegenwoordig van allerlei uiterlijke hervormingen in de Kerk.

Die Mercurius in de Kerk heeft de laatste jaren al wat opgeld gedaan, terwijl men zijn pijlen heeft gescherpt, om hem doodelijk te treffen. En 't geeft soms den indruk dat, als plaatsenhuur en kerkzak maar verdwenen zijn, men de volmaaktheid heeft bereikt in het kerkelijk leven.

Nu zullen wij geen pleidooi voeren voor deze dingen, maar meenen toch te moeten waarschuwen, dat men hiernaar nu juist niet het geestelijk peil der gemeente beoordeele. 't Zou toch kunnen zijn, dat het woord van den Heere Jezus hierop van toepassing was, toen Hij sprak over 't reinigen van 't buitenste des drinkbekers en het witpleisteren van de graven, die hierdoor van binnen geen beter aanzien krijgen.

Met al die uitwendige hervormingen gaat toch voortdurend de klachte gepaard, dat de thermometer, graad van het geestelijk leven, eer daalt dan rijst, zoodat verdieping van het geestelijk leven hoog noodig is.

En al moge er bijwijlen overdrijving zijn in deze klachte, zoodat men, op één punt starende, geen oog heeft voor het goede, dat God ook in onze dagen in het midden der gemeente geeft te aanschouwen en te genieten, toch zal men niet van overdrijving kunnen beschuldigen wie zegt, dat, vooral in kleeding en anderszins, een gelijkvormigheid met de wereld zich hier en daar openbaart, die met Gods Woord in de hand niet kan worden verdedigd, en die schadelijk is voor het persoonlijk geestelijk leven, en een belemmering, dat er kracht uitgaat van de gemeente in de wereld, zooals toch van haar verwacht mag worden.

Te midden van veel droevigs op dit gebied is het een verblijdend teeken, dat er stemmen opgaan, en nog wel uit niet bepaald christelijke kringen, tegen onwelvoegelijke kleeding.

Dezer dagen bevatte de *Standaard* het bericht, dat wij hier overschrijven:

„Uit Parijs wordt gemeld, dat een vijf en twintig organisaties met meer dan 100.000 leden een campagne begonnen zijn tegen de moderne kleeding der vrouwen. De bond voor sociale rechten der vrouwen heeft een schrijven gericht tot alle voornaanstaande kleermakers en magazijnen, waarin zij voor boycot gewaarschuwd worden, als zij kleederen verkoopen, die te laag zijn uitgesneden en te korte rokken.

Door den bond is een resolutie aangenomen waarin gezegd wordt:

Overwegende dat een immoreele samenspanning plaats heeft tegen de beschaving en de nationale zedigheid, besloten deze organisaties eenstemmig hun leden uit te noodigen, elken steun te weigeren aan winkeliers, die onwelvoegelijke kleeding, of kleeding, gevaarlijk voor de gezondheid en de zedelijkheid verkoopen, of welk magazijn ook dat dergelijke kleeding te koop aanbiedt".

Flink zoo! 't Is verblijdend, dat juist uit Parijs, dat den toon aangeeft voor de tegenwoordig zedebedervende mode, zulk een tijding komt. Men pakt daar de koe bij de horens; laat het niet bij zuchten en klagen, maar voegt de daad bij het woord. Uit Parijs, door Da Costa reeds genoemd »het verbeestlijkt Sodom van weleer", komt dit keer werkelijk iets goeds, dat onze navolging waard is.

Wie begint hier op daadwerkelijke wijze den strijd aan te binden tegen de lichaam verwoestende en zielverdervende mode der onwelvoegelijke kleeding? Al neemt het getal bonden op bedenkelijke wijze toe, een bond als bovengenoemd, zal ons volk in elk opzicht ten goede komen op maatschappelijk. zedelijk en godsdienstig gebied.

Aan zulk een kloek en ernstig woord, dat ook de *Waarheidsvriend* overnam, zij mede in de *Heraut* een plaats der eere gegeven.

Reeds meermalen mochten we wijzen op het bioscoopgevaar. Ook andere, vooral rechtsche bladen, laten zich in dit opzicht niet onbetuigd.

Het R.-K. *Centrum* schreef er deze dagen over:

»Niet dat de bioscoop op zich-zelve en in zichzelve ondeugdelijk zou wesen, of er geen goede bioscopen zouden zijn.

Maar het behoeft wel niet meer gezegd te worden, dat de film in talloore gevallen een gevaar en een middel van bederf geworden is.

Bedroevend snel kwam hier de ontaarding, te bedenkelijker, wijl veel meer dan de schouwburgen de bioscoop het opgroeiend geslacht en zelfs kinderen trekt.

Geen wonder, dat hier en daar maatregelen zijn genomen om den toegang tot die inrichtingen aan de jeugd te verbieden.

Het is noodzakelijk.

En wij hebben hierbij niet slechts het oog op vertooningen, die allerminst voor kinderoogen geschikt zijn, maar ook op de dwaze en verderfelijke prikkeling der verbeelding door allerlei tooneelen van moord en misdaad.

De oude »draken", welke vroeger op de planken vertoond werden, zinken in 't niet bij de opwindende tooneelen, welke thans zoovele films te aanschouwen geven.

Men ziet het reeds aan de affiches en reclamebiljetten buiten.

Het gebruik van revolvers, dolken en andere moordtuigen wordt er uit den treure toe op afgebeeld, en men begrijpt niet, dat de bezoekers niet walgen van smakeloos en misselijk gedoe.

Maar intusschien worden de verkeerde instincten geprikkend en de volle zalen vertrouwd gemaakt met allerlei ongure praktijken.

Op de vertooning van stieren- en hanengevechten geeft men af. Ze zouden hier te lande niet worden geduld, en terecht. En men heeft, evenzeer terecht, er voor gezorgd, dat het slachten van die dieren geen openbaar kijkspel meer kan zijn.

Maar wat dan te denken van het feit, dat in bioscopen dag aan dag moord en doodslag op menschen, of bedreiging met poging tot moord en doodslag, den volke wordt vertoond bij wijze van vermaak, en oud en jong uren lang met dergelijke films worden bezig gehouden en in ongezonde spanning gebracht? Is het wonder, dat de verwildering toeneemt en vooral onder het opgroeiend geslacht de stijging der criminaliteit een onrustbarende lijn vertoont?"

Voor Kinderen.

PAASCHFEEST.

De Christenen in het Oosten zijn reeds vele eeuwen gewoon op den Paaschmorgen elkander te begroeten met de woorden:

De Heere is waarlijk opgestaan!

Hoe zij aan dien groet komen of liever aan die belijdenis, leert ons het Evangelie van Lukas.

Daar lezen we in hoofdstuk 24 het verhaal van de ontmoeting des Heeren Jezus met de Emausgangers. Aan het slot luidt het:

»En zij zeiden tot malkanderen: Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op den weg, en als Hij ons de Schriften opende?

En zij, opstaande terzelfder ure, keerden weder naar Jeruzalem, en vonden de elven samen vergaderd, en die met hen waren;

Welke zeiden: De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien."

En wederom heeft in later dagen een Dichter de woorden van Lukas aldus vertolkt, toegepast en uitgebreid:

De Heer is waarlijk opgestaan,
Uit dood en graf verrezen,
Ons naar den Hemel voorgegaan
Om ons ten Hoofd te wezen.

De Heer was dood, nu leeft Hij weer,
De dood heerscht over Hem niet meer
Hij is het eeuwig Leven.

Het Paaschfeest ontleent zijn naam aan een Hebreeuwsch woord dat beteekent »voorbijgaan«. Dit ziet op het eerste Paaschfeest, het Israelitische, dat gevierd werd toen het volk des Heeren uit Egypteland optrok. Dat feest sprak dus van een groote verlossing. Maar al hebben wij den ouden naam behouden, toch spreekt ons Paaschfeest van een veel grootere verlossing dan het Joodsche, namelijk de bevrijding van de macht des doods. Daarom is het Paaschfeest ook een geheel eenig feest, met niets anders onder de menschen te vergelijken.

Er zijn groote veldslagen geleverd, schitterende zegepralen behaald; er zijn groote ontdekkingen en uitvindingen gedaan; praalgebouwen zijn opgericht, heerlijke lusthoven aangelegd. Groote mannen hebben roemrijke daden verricht. Maar dit alles haalt in de verte niet bij het heerlijke en heugelijke feit der Opstanding van Christus, dat het Paaschfeest ons verkondigt.

Want al wat wij zoo even noemden, hoe schoon en heerlijk soms ook, is toch vergankelijk gelijk de menschen die het uitvoerden. Verval en dood waren machtiger dan zij. Doch Christus is machtiger dan de dood.

Terecht zegt de dichter wederom:

Geen vleesch is voor den dood bestand,
Van Koningen of slaven.
Hij maakte Farao's trots te schand;
Herodes ligt begraven.
Maar Jezus is in 't graf gegaan,
En uit den dood weer opgestaan.
Hij is de Vorst des levens!

Dat »geen vleesch voor [den dood bestand is«, weten of ervaren allen, jongen en ouden, de een na den ander. Zoo is het alle eeuwen door geweest, en zal het blijven tot de laatste vijand, de dood, is te niet gedaan.

Dat is op zich zelf beschouwd geen vroolijke, bemoedigende gedachte. Daarom hebben de menschen ook te alle tijden getracht zich te troosten met de hoop op een leven na dit, een ander, een beter, een eeuwig leven.

De heidensche Grieken en Romeinen geloofden in een ander bestaan na het aardsche; de heidensche Germanen als de Batavieren evenzoo. Later kwam het Christendom en predikte de opstanding der dooden. En onze voorgeslachten hebben zich in die hoop getroost en verblijd.

Toen in de Middeleeuwen eens door de Rederijkers als prijsvraag werd uitgeschreven: »Wat geeft den stervenden mensch den meesten troost?« werd bekroond het antwoord: »De verrijzenis des vleesches«. Weer later schreven onze Gereformeerde vaderen boven de poorten hunner kerkgebouwen:

Spes altera vitae.

Dat is, De hoop van het andere leven.

Maar al begeeren allen een gelukkig voortbestaan na hun dood, toch is er groot onderscheid.

Zij die niet in den Heere Jezus gelooven, hebben geen zekerheid omtrent het andere leven, hoogstens een hoop zonder grond. Daarbij komt, dat zij niets weten van een wederopstandes *lichaams*. Daarover nu loopt het juist op Paaschfeest.

Het zegt ons, dat het lichaam wel in het graf gaat, maar om straks weer onsterfelijk daaruit te verrijzen, hetzij dan tot vreugd of tot pijn. Daarvan nu weten heidenen en ongeloovigen niets. Toen Paulus er over sprak te Athene lachten de geleerde Grieken hem uit. Alleen, die in Christus zijn, weten van een opstanding der dooden. Want Hij die den dood heeft te niet gedaan is het ook die het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht heeft. En dat licht kent alleen degeen die Christus kent. Zulk een verstaat wat de apostel Paulus zegt in 1 Cor. 15 vs. 42, 43.

»Alzoo zal ook de opstanding der dooden zijn. Het *lichaam* wordt gezaaid in verderfelijkheid, het wordt opgewekt in onverderfelijkheid.

Het wordt gezaaid in oneere, het wordt opgewekt in heerlijkheid; het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht«.

En dan volgt nog het woord in vs. 48, 49, 50:

»Hoedanig de aardsche is, zoodanige zijn ook de aardschen; en hoedanig de hemelsche is, zoodanig zijn ook de hemelschen.

En gelijkerwijs wij het beeld des aardschen gedragen hebben, alzoo zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen.

Doch dit zeg ik, broeders, dat vleesch en bloed het koninkrijk Gods niet beerven kunnen, en de verderfelijkheid beerft de onverderfelijkheid niet."

Kortom het Paaschfeest hebben alleen de Christenen, omdat zij den opgestanen Christus hebben.

Dat geldt voor alle menschen en tijden, voor jong en oud. Paschen is een blijde tijd, maar alleen voor die in Jezus zijn.

Dat mogen ook de jonge lezers bedenken. Het Paaschfeest kan ons mooie dagen brengen, uitstapjes, genoegens van allen aard. Maar het eerste en eenige is toch te weten, dat wij in Christus zijn, en alzoo, komt straks de dood, toch weer zullen verrijzen gelijk Hij, om dan eeuwig met Hem te leven.

Die dat weet, zegt het den vromen dichter Scharp na:

Ik geloof, dat dit mijn lichaam,
Schoon tot stof en asch vergaan,
In den jongsten aller dagen
Weêr verheerlijkt op zal staan;
Dan onsterflijk, onvergankelijk,
Kent het geen verderfenis,
Dan zal 't schoon en heerlijk wezen,
Als mijns Heilands lichaam is.

Hoogenbirk.

Buitenland.

Z.-Afrika. Uit de Synode der Ned. Herv. Kerk.

De Synode der Ned. Herv. Kerk van Z.-Afrika, te Kaapstad vergaderd, nam bij de bespreking der supranationaliteit der Zending eenstemmig het volgend besluit:

„De Synode spreekt als hare besliste overtuiging uit, dat de supranationaliteit der Zending door alle Regeeringen moet erkend worden, zoodat onderdanen van een Rijk in het gebied van een andere natie ongehinderd Zendingsarbeid zullen verrichten mogen, zoolang zij geen handelingen doen die in strijd zijn met de wetten van het land." Aan de Zendingscommissie der Synode werd opgedragen, zich met eene petitie tot den eersten Minister, of tot de voortzettingscommissie der conferentie voor wereldzending, te wenden, met verzoek, ernstig er naar te streven de geallieerde Mogendheden of anders bevoegde Autoriteiten te bewegen, „de Duitsche en andere Zendelingen, die door den Oorlog van hun arbeidsterrein verdreven werden, zonder onnoodige vertraging naar hunne arbeidsterreinen te laten wederkeeren en aanstonds alle hinderlijke beperkingen, onder welke de zendelingen voor het rijk des Heeren thans nog hebben te arbeiden, weg te nemen".

Laat ons hopen dat deze stem in Engeland weerklank vindt.

De houding die de Engelsche regeering tegenover de Duitsche zendelingen, welke op haar grondgebied arbeidden, aannam, is niet te verdedigen.

De Evangelische Zending in Togo heeft behalve den praeses Bürgi alle Europeesche zendelingen verloren. Maar dank zij de degelijkheid der inlandsche predikanten en de trouw der gemeenten, heeft zij zich in de haar opgelegde zelfstandigheid goed weten in te leven. De predikanten zonden in de Duitsche taal jaarverslagen in, die zoo goed in orde waren, dat men ze onveranderd kon laten drukken.

Hieruit blijkt, dat de Duitsche zending in Togo goed werk heeft gedaan en dat de inboorlingen van West-Afrika voor ontwikkeling vatbaar zijn. De gemeenten in Togo tellen bij de 10.000 leden, waarvan een vierde toegelaten is tot het Avondmaal.

De Christelijke gemeenten in Togo brachten in geld in den jare 1918 ongeveer 35.000 mark op, een prestatie die in de Geref. kerken van Nederland zeker overtroffen wordt, doch die in Duitschland bewondering afdwingt.

Winckel.

Officieele Berichten.

De Classis Rotterdam van Geref. kerken heeft in hare vergadering van Dinsdag 30 Maart praeparatoir onderzocht de Eerw. brs. P. Deddens en D. H. Wielenga, cand. tot den H. Dienst, en hun toestemming verleend om te staan naar het ambt van Dienaar des Woords en der sacramenten in de Geref. Kerken.

Op last der Classis voornoemd.
Telkamp (sub-scriba) h. t.

Berkel, Z.-H. 30-3-'20.

Door den kerkeraad der Geref. Kerk te Hoofddorp is besloten, aan de lidmaten te verzoeken, in den vervolge alleen aan die collectanten gaven te verstrekken, die een aanbeveling van genoemden Kerkeraad kunnen overleggen.

Voor het verkrijgen van een dergelijke aanbeveling is het gewenscht, die veertien dagen voor het houden der collecte aan te vragen.

Namens den Kerkeraad,
L. VAN ANDEL, *Scriba.*

Kort verslag van de vergadering der classe Klundert, gehouden te Klundert op 4 Febr. 1920.

1. De vergadering wordt op de gebruikelijke wijze geopend door Ds. Basoski.

2. De credentiebrieven worden nagezien door de afgevaardigden van Raamsdonk. Alle Kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Drimmelen zond als secundus een diaken, welken keurstem wordt gegeven.

3. In 't Moderamen hebben zitting, Ds. Basoski, praeses; Ds. Goris, scriba; Ds. Ruys, assessor.

4. De notulen worden na eenige bemerkingen vastgesteld.

5. Ds. Hummelen wordt gelukgewenscht met de roeping naar Bedum (A), en de wensch uitgesproken, dat hij in de classe moge blijven.

6. De Commissie in zake hulpbehoevende kerken deelt mede geen rapport te kunnen indienen. De classe spreekt daarover haar leedwezen uit, en aangedrongen wordt op de volgende vergadering aan haar mandaat te voldoen.

7. Ingekomen van de el. Middelburg bericht aangaande de afzetting van een D. des W. Hierover spreekt de classe haar leedwezen uit, en over de wijze van mededeeling in open couvert hare afkeuring.

8. Betreffende de Zending in saamwerking met Zeeland deelt Ds. Goris mede, dat kerkbouw enz. in Magelang goeden voortgang heeft.

9. Wat den Evangelisatie-arbeid aangaat: de classe gehoord de mededeeling, dat deze drie maanden door deputaten niet vergaderd is, spreekt uit, dat ze op de e.k. vergadering rapport ver.